

בית משפט לענייני משפחה בקריית גת

תמ"ש 51758-11-12 פלוני נ' אלמונית
בפני: כב' השופטת פאני גילת כהן

תובע פלוני
מיוצג באמצעות עו"ד נתן מלסה

נתבעת אלמונית
מיוצגת באמצעות עו"ד גרשון שניידר

פסק דין

"הילכו שניים יחדיו בלתי אם נועדו?!"

(עמוס ג', ג')

במרכזו של פסק הדין שלפנינו מחלוקת סביב בית מגורים אשר בעליו התגרשו זה מזו, ובהסכם הגירושין ביניהם נקבע, כי זכויות בן הזוג תעבורנה ללא תמורה לבת הזוג, וכך אכן קרה. לאחר הגירושין המשיכו השניים לדור בבית המגורים יחדיו משך שנים הרבה, במהלכן נולדו להם שתי בנות, ובחלוף כ- 16 שנים ממועד הגירושין עזב האיש את הבית ולא שב אליו עוד.

בהליך שלפנינו עותר הוא לסעד הצהרתי לפיו הוא בעליהן של מחצית הזכויות בבית זה.

הרקע העובדתי

1. הצדדים שלפניי, בני זוג לשעבר, נישאו זה לזו כדת משה וישראל ביום 1992... והתגרשו זה מזו ביום 1996... הגירושין הוסדרו באמצעות הסכם גירושין, שנערך בכתב יד ונחתם על ידיהם ביום 1996..., אשר אושר וקיבל תוקף של פסק דין בבית הדין הרבני ביום 1996...
2. בהסכם הגירושין נקבע, כי בית המגורים השוכן ברח' ועומד במרכזו של פסק דין זה (להלן: **"הבית"**) יישאר בחזקת הנתבעת, וכי התובע ימסור לידיה ייפוי כוח נוטריוני בלתי חוזר להעברת הזכויות בבית על

שמה, בכפוף לכך שהיא תיטול על עצמה ההתחייבות לפרוע הלוואת המשכנתא ותעבירה על שמה, תוך העמדת ערבים להלוואה זו מטעמה.

3. לאחר גירושיהם של הצדדים נולדו להם שתי בנות:

..., ילידת 1997...

ו- ..., ילידת 2005....

4. אין חולק כי חרף גירושי הצדדים, התובע לא עזב את הבית, וכי המועד בו עזב אותו באופן סופי ולא שב עוד להתגורר בו עם הנתבעת והבנות היה ביום 2012....

הצדדים חלוקים ביחס לשאלה האם התובע התגורר בבית באופן רצוף מאז גירושיהם ועד יום ה- 2012..., עת לטענתו הוא התגורר בבית לכל אורך התקופה ברצף, בעוד לטענת הנתבעת הוא התגורר שם עמה לפרקים, ולעיתים תכופות שכר דירות שונות למגוריו או התגורר בבית אמו.

5. כך גם אין חולק, כי התובע הוא חייב מוגבל באמצעים.

6. ביום 27.11.2012 נפתח ההליך שבכותרת עם הגשת תובענה אשר הוכתרה כתובענה לפירוק שיתוף בבית, וביום 24.09.2013 הוגש כתב תביעה מתוקן בו התבקש סעד הצהרתי בעניין הזכויות בו.

7. עפ"י החלטת ס. הנשיא, כב' השופטת אבירה אשקלוני (כתוארה אז) מיום 08.01.2014, הועבר ההליך לבירור בפניי.

8. נוכח הפערים בגרסאות הצדדים, נקבע ההליך לשמיעת ראיות, והתקיימו ארבעה דיוני הוכחות, בסופם ניתנה החלטה על הגשת סיכומים בכתב.

9. ביום 23.03.2016, לאחר שהסתיימה שמיעת הראיות, הגיש התובע בקשה למתן צווים באשר לחשבונות הבנק של הנתבעת, וביום

28.03.2016 הגישה הנתבעת בקשה לצירוף מסמכים ודרישה להצגת מסמכים.

ביום 09.05.2016 נעתרתי לבקשה למתן הצווים לקבלת תדפיסי הבנק של הנתבעת;

ביום 18.05.2016 נעתרתי לבקשה לצירוף מסמכים והוריתי על הגשת תצהירים מתאימים. עוד הוריתי, כי לאחר הגשת התצהירים המשלימים על הצדדים להודיע האם מבקשים הם לחקור האחד את משנהו בנוגע לנטען בתצהיריהם;

ביום 24.08.2016, לאחר שהוגשו תצהירי הצדדים ועמדותיהם, ניתנה הוראה על הגשת סיכומים בכתב, והצדדים פעלו בהתאם.
10. להשלמת התמונה יצוין, כי ביום 26.05.2013 ניתן בבית משפט זה (ע"י המותב הקודם) פסק דין המחייב התובע במזונות הקטינות.

טענות התובע

11. הצדדים חיו כידועים בציבור לכל דבר ועניין, ועל כן הוא בעלים של מחצית הזכויות בבית.

12. נישואי הצדדים הגיעו אל קצם בשל ההתדרדרות שחלה במצבו הכלכלי, אולם שעה שבסמוך לאחר הגירושין התברר להם כי טיפולי הפוריות המשותפים אשר השתרעו על פני שנים נשאו פרי והנתבעת הרתה, הם החליטו לשקם יחסיהם. החל מאותו מועד ובמשך 15 שנים נוספות המשיכו להתגורר תחת קורת גג אחת, ניהלו משק בית משותף והביאו לעולם ילדה נוספת, תוך שכלפי כולי עלמא, לא חל כל שינוי במערכת היחסים הזוגית של הצדדים.

13. כמהלך סמלי וכמחווה לנתבעת, נוכח רצונו לנתקה מהסתבכותו הכלכלית ולהגן עליה מפני הנושים, העביר זכויותיו בבית על שמה.

14. חלקו ברכישת הבית ובמימונו היה גדול משמעותית משל הנתבעת, הן כיוון שנבנה על קרקע שהוא נשא כמעט לבדו ברכישת הזכויות בה, והן משום שבמהלך שנות החיים המשותפים הוא השתכר יותר מן הנתבעת.
15. החל משנת 1998 ועד פרוץ המשבר האחרון ביחסי הצדדים הפקיד את מלוא הכנסותיו בחשבונות הבנק שנוהלו ע"ש הנתבעת באמצעותם נפרעו החזריה השוטפים של הלוואת המשכנתא ומומנו יתר הוצאות הבית.
16. הצדדים לא ייחסו לגירושין או להסכם הגירושין כל משמעות, ולא ראו בהם כלל ויתור שלו על זכויותיו בבית, ולראיה העובדה שהם המשיכו לדור יחדיו, הוא המשיך להפקיד הכנסותיו מעבודה בחשבונות הבנק שנוהלו ע"ש הנתבעת, לאחר הגירושין הם הביאו לעולם שתי בנות משותפות, הנתבעת מעולם לא גבתה ממנו באמצעות לשכת ההוצאה לפועל כספים שלכאורה הוא חב בהם כלפיה, ובסופו של יום אף איפסה החוב בלשכת ההוצאה לפועל, והגישה תביעותיה כנגדו רק לאחר שעזב את הבית.
17. מצבו הכלכלי בכי רע, הוא מתגורר בבית אמו ומשתכר סך של 5,500 ₪ בחודש בלבד.
18. בתצהיר העדות הראשית מטעמו שב על טענותיו, והוסיף וטען כי: היקף חובותיו עמד על כשני מיליון ושבע מאות אלף ₪ (עפ"י האישור שצורף עולה כי נתונים אלה נכונים ליום 12.11.2012); במהלך התקופה בה נבנה הבית התגוררו הצדדים אצל אחותו מבלי לשלם דמי שכירות; גם פיצויי הפיטורין אותם קיבל בתקופת החיים המשותפים הופקדו בחשבון הבנק של הנתבעת; הכנסותיו מעבודה הועברו לחשבון הבנק של הנתבעת כדמי מזונות בשל היותו חייב מוגבל באמצעים וכדי למנוע הטלת עיקולים על שכרו; הנתבעת שמרה על נתק עם בני משפחתו עוד בתקופת הנישואין, ומאידך הוא הקפיד לשמור על קשר תקין עם בני משפחתה; בהתייחס להלוואת המשכנתא שרבצה על הבית - אין שינוי מהותי ביחס למצב ששרר בתקופת הנישואין היות שאחד הערבים, מר ..., הוא חבר ילדות שלו והשני הוא גיסו ויתר השינויים נוצרו מחמת היותו חייב מוגבל באמצעים, ומשכך צורפו בני משפחה אחרים כלויים, על מנת לשמר את

הלוואת המשכנתא הקיימת; טענות הנתבעת באשר למשכון הרשום לטובת הוריה מוכחות על ידו ובנוסף נטען, כי ככל שהדבר נעשה, היה זה בלא ידיעתו.

19. התובע צירף לסיכומיו תדפיסים של חשבונות הבנק של הנתבעת וטבלה אשר לדידו מסכמת את גובה ההפקדות שבוצעו על ידו בחשבונות הללו בין השנים 1998-2012.

טענות הנתבעת

20. הצדדים כלל לא היו ידועים בציבור; הם התגוררו בחדרים נפרדים; לא קיימו יחסי אישות; לא ניהלו משק בית משותף; ניהלו חשבונות בנק נפרדים; בילו בחופשות ובחגים כל אחד עם משפחתו המורחבת; לא נסעו לחופשות משותפות; אף את טיפולי הפוריות עברה לבדה ובלא מעורבות של התובע.

21. אף אם יקבע, בסופו של יום, שהצדדים היו ידועים בציבור, יש לדחות התביעה, שעה שלא הוכחה כוונת שיתוף בכל הנוגע לבית, ואף נהפוך הוא, הצדדים הצהירו באופן מפורש, כי הבית בבעלותה הבלעדית של הנתבעת.

22. גירושי הצדדים לא היו פורמאליים בלבד, אלא גירושין אמיתיים שבאו בעקבות משבר קשה ביחסייהם, אשר הסלים בעקבות המצב הכלכלי אליו נקלעו.

23. במהלך הנישואין פרש התובע מעסק שהיה בבעלותו תוך שהוא לוקח על עצמו חובות כספיים בסך 400,000 ₪ אשר נוצרו טרם הנישואין. בגין חובותיו של התובע עוקלו תכניות חיסכון וכספים נוספים שהיו בבעלות הנתבעת, ואף ננקטו כנגדה הליכים ע"י בנק דיסקונט ובנק לאומי.

24. היא אכן הרתה כתוצאה מטיפולי הפוריות שעברה לאחר גירושיהם, אולם הצדדים לא קיבלו החלטה לשקם יחסייהם. עם זאת, הוסכם

ביניהם כי התובע ימשיך להתגורר בבית על מנת שיוכל לתפקד כאב לבתם המשותפת.

25. התובע לא התגורר עמה בבית באופן רצוף, ובמהלך התקופה הנדונה היו פרקי זמן ארוכים בהם התגורר אצל אמו או בדירות שכורות.

26. זכויות התובע בבית הועברו לנתבעת היות שהצדדים רכשו אותו יחד, והיות שהיא נאלצה לשאת בחובות התובע. הצדדים נשאו יחדיו בכל העלויות הכרוכות ברכישת המגרש ובבניית הבית, ולשם כך נטלו שתי הלוואות שהובטחו במשכנתא, האחת על סך 216,000 ₪ והשנייה על סך 50,000 ₪, כאשר ההלוואה השנייה שימשה לפירעון חובות של התובע. בהסכם הגירושין אף סוכם, כי היא נוטלת על עצמה החובה והאחריות לסילוק ההלוואות שהובטחו במשכנתא ועל כן גיסה צורך כערב תומך כלפי הבנק.

27. הוריה סייעו לה במתן סכומי כסף רבים לצורך פירעון החובות, ועל כן רשמה לטובתם משכון על הבית. כן נאלצה לעבוד בשתי משרות לצורך עמידה בהחזרי המשכנתא החודשיים.

28. מעת לעת הפקיד התובע בחשבון הבנק שלה את שכרו והטבות כספיות אחרות, אשר בפועל היוו דמי המזונות עבור הקטינות ודמי שכירות. יתר הכספים שהופקדו על ידו הועברו לו על ידה במזומן.

29. היא לא פעלה לגביית דמי המזונות במסגרת תיק ההוצל"פ, כיוון שלא הייתה לה היכולת הכלכלית והנפשית לעמוד בכך.

30. הזכויות בבית הועברו לה 17 שנים קודם להגשת התביעה המתוקנת, ועל כן ומחמת השיהוי בו נקט, מנוע התובע מלטעון כל טענה באשר לזכויות בבית.

31. התובע מנהל חברות ועסקים באמצעות צדדים שלישיים ובלא דיווח לרשויות המס, והכנסתו האמיתית גבוהה בהרבה מהנטען על ידו.

32. בתצהירה שבה הנתבעת על טענותיה, ואף הוסיפה וטענה כי: התובע סובל מעקרות והוא נשא של דלקת כבד נגיפית מדבקת, ועל כן הומלץ לצדדים שלא לקיים יחסי אישות במשך שישה חודשים - דבר שהוביל לניכור פיזי ביניהם; התובע מעולם לא קיבל תגמולי קופות גמל, פיצויים או כל תגמול אחר בגין עבודתו בעסק המשפחתי; חרף עבודתה הקבועה והרצופה בעסק שבבעלות משפחת התובע לא קיבלה כל תמורה; הסכם הגירושין נחתם כבר ביום 1996..., סידור הגט התעכב מטעמים שלא קשורים בצדדים והגט סודר בפועל ביום 1996...; טרם נישואיהם הגיש כל אחד מן הצדדים הצעות נפרדות למכרזים בעניין קרקע לבניה ושניהם זכו, אולם היות שהיו זקוקים למגרש אחד בלבד, רכשו את הזכויות במגרש בו זכה התובע, ועל כן הסכם החכירה משנת 1994 רשום על שמו בלבד, אולם מיד לאחר מכן נרשם המגרש על שם שניהם; העברת הזכויות בבית על שמה הייתה ללא כל תנאי. שווין היה אותה שעה כמיליון ₪ ויתרת המשכנתא עמדה על כ- 267,000 ₪. מחצית מן הזכויות היו ממילא שלה, ולתובע לא הייתה אפשרות לשאת בהחזרי המשכנתא מחמת חובותיו, בעוד היא עצמה נשאה בחלק מחובותיו, ועל כן נשאה בחלק גדול יותר מהחזרי המשכנתא; נוכח הקבוע בהסכם הגירושין שוחררו התובע והערב מטעמו מהתחייבויותיהם כלפי הבנק הממשכן; בתם של הצדדים ... נולדה כתוצאה מהליך של הפריה חוץ גופית מזרעו של תורם אנונימי ולאחר טיפולי פוריות אותם עברה הנתבעת לבדה; בחודש אפריל 2011 התגלה לה כי התובע גנב ממנה שתי המחאות ע"ס 6,000 ₪ וזייף חתימתה עליהן, ועל כן דרשה ממנו שיעזוב את הבית; כבר בשנת 1998 הגישה תביעת מזונות כנגד התובע.

33. בתצהירה מיום 08.06.2016 הנוגע לצירוף המסמכים נטען, כי מהמסמכים שצורפו על ידה עולה בבירור שחרף טענות התובע, הלה ממשיך לפעול באמצעות חברות שמניותיהן אינן רשומות על שמו ומנהל עסקים תוך שימוש בצדדים שלישיים. מסמכים אלה מוכיחים מעל לכל ספק, כי הצדדים נקטו הפרדה רכושית מלאה, שהרי היא לא הייתה שותפה כלל לעסקיו הרבים של התובע.

34. בסיכומיה טענה, כי יש לדחות טענות התובע לפיהן הסכם הגירושין הוא למראית עין, מאחר שטענה זו יש לטעון באופן מפורש ולא במרומז, וכן

מן הטעם שהסכם למראית עין דינו להתבטל, והתובע לא טען כי הסכם זה בטל, ואף נהפוך הוא, טען כי הוא שריר וקיים, וכי הוא רכש זכויותיו בבית מכוח החיים המשותפים של הצדדים לאחר הגירושין. משכך, טענותיו אינן יכולות לדור האחת לצד רעותה. זאת ועוד, התובע מנוע מלטעון, כי הסכם הגירושין היה למראית עין לאחר שעשה בו שימוש והציגו בפני נושיו, תוך מיצוי ההטבות שצמחו לו כתוצאה ממצג זה עד תום.

דיון והכרעה

35. מן האמור לעיל עולה, כי לשם ההכרעה בהליך זה נדרשת בחינתן של שתי שאלות:

האחת, עניינה טיב מערכת היחסים בין הצדדים, דהיינו האם היו בני זוג ידועים בציבור ממועד הגירושין ועד פרידתם הפיזית זה מזו בחודש יוני 2012, אם לאו;

והשנייה, ובהנחה שהתשובה לשאלה הראשונה היא בחיוב, עניינה קיומו או העדרו של שיתוף רכושי ספציפי ביחס לבית.

36. לא נעלם מעיניי כי ברקע מרחפת שאלת טיבו של הסכם הגירושין - האם היה הוא למראית עין אם לאו. לא בכדי נקבתי בלשון זו, שהרי מכתבי הטענות של הצדדים עולה, כי המחלוקת הנטושה ביניהם נסובה סביב השאלות דלעיל, והטענות בנוגע להעדר האותנטיות של ההסכם נטענו בהמשך ובחצי פה. משכך ומכוחם של הכללים הנקוטים בשיטתנו ואוסרים הרחבה או שינוי חזית, יתמקד הדיון דלהלן בשאלות האמורות על פי סדרן, ברם יובהר כבר בשלב זה, כי מטבע הדברים לא ניתן לנתק הדיון בהן מן הדיון ומן ההתייחסות להתנהלות הצדדים ולהתנהגותם לאחר החתימה על ההסכם, אישורו בבית הדין הרבני והגירושין.

37. אפתח ואומר, כי מן התשתית הראייתית שהונחה לפניי דעתי אינה נוחה כלל מהתנהלות הצדדים שניהם, אשר פעלו בתחבולה, בחוסר יושר ובהעדר ניקיון כפיים, ואף זאת בלשון המעטה. הדבר מתבטא, בין היתר,

באופן בו בחרו לנהל חייהם המשותפים, לרבות הגירושין והמשך החיים המשותפים שנים רבות לאחריהם.

הרושם הברור שנותר בלב בית המשפט הוא שהתנהלות הצדדים הוכתבה ע"י מצבו הכלכלי של התובע ומתוך רצונם וכוונתם המשותפת להגן על רכושם מפני נזשיו.

38. ודוק, מן התשתית הראייתית שלפניי עולה, כי הצדדים פעלו בשיתוף פעולה כחלק ממהלך מתוכנן מראש, אשר תכליתו הייתה החרגת הבית מנכסי התובע על מנת שנושיו לא יוכלו להיפרע ממנו, ולשם כך:
- חתמו על הסכם גירושין לפיו זכויות התובע בבית יעברו לנתבעת.
 - הנתבעת פתחה תיק בלשכת ההוצאה לפועל כנגד התובע לגביית דמי מזונות לכאורה על מנת שככל שנושיו יבקשו להיפרע מהבית תהא לה עדיפות על פניהם כנושה מובטח.
 - מלוא שכרו של התובע הופקד, לאורך השנים, בחשבונות הבנק של הנתבעת כדי שלא ניתן יהא לעקלו.
 - נרשם משכון על הבית לטובת הורי הנתבעת בלא שהובאה תשתית ראייתית להצדקתו, וככל הנראה על מנת להבטיח בדרך נוספת שנושיו התובע לא יצליחו להניח ידם על הבית.

39. הדברים דלעיל לא נאמרו אלא כהערת פתיחה, ובשים לב ליריעת המחלוקת שנפרשה בפניי ולשאלות שהיא מעוררת, כמפורט לעיל, נפנה לבחינתן.

ידועים בציבור - המתווה הנורמטיבי

40. ידועים בציבור הם בני זוג שהחליטו לקשור גורלם זה בזה, לקיים אורח חיים משותף כבני זוג נשואים לכל דבר ועניין, אך מטעמים השמורים עמם נמנעו מלמסד יחסיהם הזוגיים בנישואין דתיים או אזרחיים. ההכרה המשפטית בבני זוג כ"ידועים בציבור" נועדה להשוות את מעמדם של בני זוג החיים יחד כנשואים, למעמדם של בני זוג נשואים (ע"מ (חי) 264/05 פלונית נ' אלמוני, פורסם במאגרים האלקטרוניים).

41. ההלכה הפסוקה קבעה שני תנאי סף לקיומה של מערכת יחסים של ידועים בציבור: האחד - חיי משפחה והשני - ניהול משק בית משותף. ראו: ע"א 621/69 נסיס נ' יוסטר, פ"ד כד(1)617; ע"א 79/83 היועמ"ש נ' שוקרון, פ"ד לט(2)690.

42. אחד המבחנים המרכזיים שנקבע בפסיקה לצורך בחינת קיומו של התנאי הראשון, שעניינו הוא, כאמור, חיי משפחה הוא **תקופת חיים משמעותית**. תקופת חיים משמעותית מהווה אינדיקציה לאומד דעתם של הצדדים לקיים קשר קבוע ארוך טווח נושא חובות וזכויות הדדיות, ולפיכך היא נדבך בעל משקל רב בבחינת קיומם של "חיי משפחה" (ע"מ (ח"י) 264/05 פלונית נ' אלמוני, פורסם במאגרים האלקטרוניים).

43. התנאי השני שעניינו, כאמור, ניהול 'משק בית משותף', הוא פועל יוצא מחיי המשפחה המשותפים כמקובל בין בעל ואשה הדבקים זה בזה בקשר של גורל חיים (פרשת נסיס הנ"ל). גם בבחינת קיומו של 'משק בית משותף' יש להתחקות אחר מאפיינים הקיימים בניהול משק בית ע"י בני זוג נשואים, כגון **מגורים תחת קורת גג אחת, ניהול חשבון בנק משותף וכיו"ב**. ראו: **פרשת פלונית הנ"ל**; רע"א 9755/04 ביטון נ' קצין התגמולים (פורסם במאגרים האלקטרוניים).

44. מבחנים אלה הם מבחנים עובדתיים ולכן השאלה אם פלונית היא או הייתה ידועתו בציבור של אלמוני היא שאלה שבעובדה שעל הערכאה המבררת להכריע בה עפ"י התשתית הראייתית שהובאה בפניה (ע"א 1966/07 אריאל נ' קרן הגמלאות של חברי אגד בע"מ, פורסם במאגרים האלקטרוניים).

45. טרם נפנה לבחינת השאלה אם הצדדים שלפניי היו ידועים בציבור לאחר שהתגרשו זה מזו, נביא חלק מהפרמטרים שנקבעו בפסיקה לצורך ההכרעה בשאלה זו:
א. מגורים משך שנים ארוכות תחת קורת גג אחת המשמשת להם מעון משותף, בה הם מעבירים עתותיהם;

ב. יציאות ובילויים יחד לבד ועם אחרים ;
ג. דאגה האחד למשנהו מי במימון ומי בביצוע מטלות הבית ;
ד. מבחן סובייקטיבי ודינמי - "אין לך מתכונת אחת של 'חיי משפחה'
ב'משק בית משותף' המצויה אצל כל הזוגות הנשואים. שונים הדברים
מזוג לזוג לפי השוני בגילם, השכלתם, מזגם, השקפת עולמם, ארץ
מוצאם, הרגלי חייהם, מקצועם, מצבם הכספי, מצב בריאותם
וגורמים אחרים שלא נצליח למנותם ולמצותם".

46. בעניין נטל ההוכחה לקיומם של יחסי "ידועים בציבור" נקבע בפסיקה
כי בשלב הראשוני נטל ההוכחה רובץ לפתחו של הטוען למעמד של "ידוע
בציבור" (ע"א 714/88 נירה שנצר נ' יובל ריבלין, פ"ד מה(2)89).

47. נוכח המשקל הרב שהוענק בפסיקה לתפיסה הסובייקטיבית של יחסי
בני הזוג בינם לבין עצמם, ניתן לבסס כמובן הממצאים על עדותם של בני
הזוג בכל הנוגע לתפיסתם את מערכת היחסים ביניהם, אך יש לעשות כן
בזהירות ולהתייחס בחשדנות מסוימת כלפי עדותו של מי מהם המבקש
לשלול קיומה של מערכת היחסים הנטענת (תמ"ש (טב) 11-01-234 ס.ע.
נ' נ.א., פורסם במאגרים האלקטרוניים).

48. לפיכך, על בית המשפט ליתן דעתו להתנהגות בני הזוג במהלך השנים,
כפי שעלתה בעדויותיהם - בבחינת עובדות - תוך הסתייעות בעדות בני
הזוג כעדות מסתברת יותר והמתאימה לאותה התנהגות. ראו: פסק דינו
של כב' השופט אסף זגורי בתמ"ש (טב) 11-01-234 הנ"ל; פסק דינו של
כב' השופט שאול שוחט בתמ"ש (ת"א) 51990/98; 51941/98 פלוני נ'
פלונית (פורסם במאגרים האלקטרוניים); תמ"ש (ת"א) 16870/00
פלוני נ' פלוני (פורסם במאגרים האלקטרוניים).

ומדברים כלליים אלה נשוב לענייננו

49. כפי שיפורט להלן, מן הראיות שהונחו לפניי עולה, כי חרף הגירושין
המשיכו הצדדים להתגורר יחדיו תחת קורת גג אחת משך 16 שנה (!!!),
הביאו לעולם שתי בנות משותפות, הפקידו הכנסותיהם בחשבון בנק
אחד אשר באמצעותו שולמו מלוא ההוצאות המשותפות, לרבות החזרי

המשכנתא, הוצאות בנותיהם הקטינות והוצאותיהם שלהם, ונהגו כזוג נשוי לכל דבר ועניין, ובתוך כך יצאו יחד לחופשות ובילו יחד בימי שבת וחג. הנה כי כן, הלכה למעשה, חרף סידור הגט בפועל, המשיכו הצדדים להתנהל באותו אופן בדיוק בו התנהלו בתקופת נישואיהם.

.50

המשך מגורי הצדדים תחת קורת גג והתנהלות המעידה על קיום מערכת יחסים כבני זוג נשואים לכל דבר ועניין - כאמור, חרף העובדה שהצדדים התגרשו בגט פיטורין בשנת 1996, הם בחרו להמשיך לדור בכפיפה אחת עד שנת 2012, דהיינו 16 שנים נוספות. כפי שצוין לעיל, ראתה הפסיקה בחיים משותפים תחת קורת גג אחת למשך תקופה משמעותית, אינדיקציה כבדת משקל לאומד הדעת שלהם ולכוונתם לכונן יחסי זוגיות הנושאים חובות וזכויות כשל בני זוג נשואים. לית מאן דפליג, כי עובדת מגוריהם המשותפים משך תקופה המשתרעת על פני 16 שנה, מלמדת על כוונתם של הצדדים ועל אומד דעתם, כאמור.

טענות הנתבעת לפיהן התובע לא התגורר עמה באופן רצוף ולאורך השנים התגורר בדירות שכורות או בבית אמו נטענו בעלמא, בלא שהובא על ידה כל פירוט שהוא הנוגע לתקופות בהן לא התגורר בבית ולמשכן ובלא שהובאה על ידה כל ראיה אחרת לתמיכה בטענותיה, ועל כן דינן להידחות.

גם את טענות הנתבעת לפיהן בחרה להמשיך ולדור עם התובע למען בנותיהם המשותפות אין בידי לקבל. **ראשית**, בשעה שסודר הגט בין הצדדים, טרם היו להם ילדים משותפים. די בכך כדי לשמוט הקרקע תחת טענה זו. **שנית**, שנים רבות לאחר שסודר הגט ונולדה בתם הבכורה של הצדדים, נעשו על ידיהם ניסיונות להרות בדרך של הפריה חוץ גופית ולהביא ילד משותף נוסף לעולם. היעלה על הדעת שבמערכת יחסים אשר תמה ועברה מן העולם, ולא נותרה בה כל זיקת אישות, כטענת הנתבעת, יבחרו איש ואישה להמשיך לדור יחדיו ולהביא ילד משותף נוסף לעולם ובכך להרחיב את התא המשפחתי ואת הזיקה ביניהם? **שלישית**, גם אם יש ממש בטענות הנתבעת, היעלה על הדעת שהרצון לקיים תא משפחתי שלם המורכב מאם, אב וילדים, חרף העדרה של

מערכת יחסים זוגית בין ההורים, יוכל לבדו לגרום לשני זרים, לכאורה, להתגורר יחדיו ולנהל משק בית משותף משך 16 שנה?! מובן כי תהיות אלו אינן אלא שאלות רטוריות שהתשובה להן בשלילה, ידועה וברורה כאור בצהרי היום, שהרי גרסת הנתבעת אינה עולה בקנה אחד עם התנהלות הצדדים בפועל וודאי לא עם השכל הישר וניסיון החיים.

מהעדויות שהוצגו לפניי שוכנעתי, כי התובע התגורר בבית באופן רציף, וכי הוא שימש כביתו לכל דבר ועניין, ובתוך כך אירח בו את מכריו, עמיתיו וידידיו.

בעניין זה ראו:

- עדותו של מר ... - עמ' 65 לפרוטוקול ש' 7 - עמ' 66 ש' 5.
- עדותה של - עמ' 143 לפרוטוקול ש' 10-12.
- עדותו של עו"ד ... - עמ' 47 לפרוטוקול ש' 4-8.
- עדותו של, עמ' 49 לפרוטוקול ש' 9-14.

51. לידת הבנות המשותפות לאחר הגירושין - הצדדים בחרו להביא לעולם שתי בנות משותפות לאחר שחתמו על הסכם הגירושין. לידת ילדים משותפים לבני זוג שאינם נשואים זה לזה, דרים יחדיו ומקיימים משק בית משותף מהווה אף היא, עפ"י המבחנים שנקבעו בפסיקה, אינדיקציה כבדת משקל להיותם בני זוג ידועים בציבור. ודוק, במועד החתימה על הסכם הגירושין והגשתו לבית הדין הרבני, טרם הרתה עדיין הנתבעת ובתם הבכורה של הצדדים נולדה כ-13 חודשים לאחר מכן. בתם השנייה נולדה כעשור מאוחר יותר. אין חולק, כי הבנות רשומות כבנותיו של התובע במרשם האוכלוסין. לא מצאתי, כי בעיות הפיריון מהן סובל התובע רלוונטיות להליך זה שלפניי, ומן הראיות שהוצגו לפניי שוכנעתי כי הוא אביהן לכל דבר ועניין, על הזכויות והחובות הכרוכות בכך. יתר על כן, ככל שמחמת בעיות הפיריון של התובע נזקקו הצדדים לתרומת זרע, ולהוריית הקטינות בדרך של הזרעה מלאכותית והפרייה חוץ גופית, מלמד הדבר שבעתיים על רצונם המשותף להקים משפחה ועל ראייתם את עצמם כבני זוג נשואים.

וכל כך למה? בחודש 1996 חתמו הצדדים על הסכם גירושין והגישו אותו לבית הדין הרבני. מדוע, אם כן, יפעלו לאחר מכן במרץ, תוך השקעת משאבים נפשיים ופיזיים רבים להביא לעולם ילד משותף שלא בדרך הטבעית?

הנתבעת שבה והדגישה סוגיית עקרותו של התובע. מדוע, אם כן, הנתבעת, כאישה צעירה בגיל הפוריות שזה עתה חתמה עמו על הסכם גירושין, ופניה לכאורה לפרידה ממנו, תבקש להביא עמו ילד משותף לעולם בתהליך מייגע ופולשני!?

האם כך נוהגים בני זוג המבקשים להתנתק זה מזו? אף התשובות לתהיות הללו ברורות, ובית המשפט מעורר אותן דווקא משום האבסורד שבטענות הנתבעת ונוכח חוסר ההיגיון בגרסתה, אשר מזדקר לעין.

ודוק, במועד הגירושין מן התובע הייתה הנתבעת בת 27 שנים בלבד. הולדת ילד משותף לה ולתובע, ממנו, כטענתה, ביקשה להתגרש מחמת חוסר האמון שחשה כלפיו ומחמת מערכת היחסים העכורה ששררה ביניהם, עת מדובר באדם הסובל מעקרות, וודאי אינה הברירה היחידה שעמדה בפניה.

ההיפך הוא הנכון: עפ"י גרסת הנתבעת ותיאוריה, הדעת נותנת כי משעה שהליך הגירושין מן התובע הושלם ומשעה שאין להם ילדים משותפים וענייני הרכוש המשותף הוסדרו ביניהם, הייתה פורשת כנף, פונה לדרכה ופוצחת בחיים חדשים, תוך ניתוק מוחלט של יחסיה עם התובע. אך הצדדים שלפנינו בחרו לפעול אחרת, וטרם יבש הדיו על ספר הכריתות חבקו בת משותפת.

הנה כי כן, דווקא בנסיבות מיוחדות אלו נמצאנו למדים, שהוריית הקטינות בדרך בה נעשה הדבר, מצביעה בבירור, על אומד הדעת של הצדדים לקיים מערכת יחסים כבני זוג נשואים לכל דבר ועניין, תוך הקמת משפחה בכל מחיר.

העולה מן המקובץ הוא, אפוא, כי טענות הנתבעת מהן עולה שלאחר לידת הקטינות הסכים התובע, בדיעבד, להכיר בהן כבנותיו לא נמצאו מהימנות עליי, הן משום שלא נתמכו בראיות והן משום שכפי שהובהר

לעיל, אינן עולות בקנה אחד עם נסיבות המקרה דנא וודאי לא עם ההיגיון והשכל הישר.

52. הצדדים נתפסו בעיני הכל כבני זוג נשואים, ויחד עם בנותיהם - כיחידה משפחתית אחת.
בעניין זה ראו:

תצהירו של מר (סעיפים 5-7) ועדותו, כמשתקף מעמ' 65 ש' 23 לפרוטוקול עד עמ' 66 ש' 22, מהם עולה, כי מר ביקר בבית הצדדים והיה עד להתנהלות משפחתית רגילה כבכל בית אב נורמטיבי, עד כי היה משוכנע שהצדדים נשואים זה לזה, כאשר רק בשלב מאוחר יותר שיתפו התובע בעובדה שמטעמי נוחות ובאופן פורמאלי בלבד הם גרושים.

עדותה של גב': "ש. כש... הגיעה אלייך למשרד ראית מיד שהם מופיעים כגרושים? ת. לא אני אסביר. אני מתוך הכרותי אותם כמה חודשים, היה ברור לי שהם נשואים. ברגע שפתחתי את תעודת הזהות ראיתי שהיא במעמד גרוש" (עמ' 57 לפרוטוקול ש' 18-16).

אמה של הנתבעת אישרה בעדותה, כי התובע נהג כבעל רגיל: "את יודעת שלמעשה, התובע מתגורר בדירה, עשה הכל כבעל רגיל, עד חודש יוני 2012, גרו ביחד, זה נכון? ת. נכון, אבל הוא היה בורח" (עמ' 71 לפרוטוקול ש' 19-18).

אביה של הנתבעת ציין כך בעדותו: "ש. אני אומר לך למרות זאת, למרות המריבות הלא נעימות. אתה יודע ש... התגורר כבן זוג עם בתך, ..., עד חודש ... 2012. ת. הם לא התגוררו יחד. הוא היה במקום אחר והיא במקום אחר. הם לא היו ביחד. הוא פרש ממנה למשך הרבה שנים, זה לא נעים להגיד את זה. ש.מי אמר לך את זה. ת. לאט, לאט התחלתי להתעורר. ש. מתי אמרו לך את זה. ת. בזמן האחרון. ש. מתי אמרו לך, שלושה או ארבעה חודשים. ת. לא יודע, אמרו לי לפני כמה שנים. אז אמרתי לא ייתכן שהבת שלי תסבול ככה" (עמ' 87 לפרוטוקול ש' 15 עד עמ' 88 ש' 1). הנה כי כן, אבי הנתבעת בעצמו מצייין שרק בעת האחרונה

גילה, כי חרף מגוריהם המשותפים והתנהלותם כבני זוג נשואים, לא היו בין הצדדים יחסי אישות.

53. נוכחות משותפת באירועים משפחתיים - הצדדים נכחו יחד באירועים

המשפחתיים מצידה של הנתבעת.

ראו בעניין זה:

עדות אמה של הנתבעת, אשר אישרה כי התובע נכח באירועים של בני משפחתה: "ש. התובע נכח בחתונות, בשמחה, הכל היה בסדר? ת. היה בא עם הילדים שלו. היה בפינה, לא התעסקנו איתו. הבנות רצו לראות את אבא שלהן, בשביל הנכדות שלי אני מוכנה להכל... (עמ' 70 לפרוטוקול ש' 7-9); "ש. אני אומר לך שבכל האירועים המשפחתיים, התובע נכח במשפחה. ת. הוא נכח בגלל הנכדות שלי. ש. אני אומר לך שהוא נכח עם אשתו כ... כאשתו ישבו בשולחן והכל היה בסדר. ת. לא. לא ישבו בשולחן אחד" (עמ' 71 לפרוטוקול ש' 4-1).

איני מקבלת גרסה זו של אם הנתבעת, וניכר כי ניסתה למזער הזיקה שבין התובע ובין בני משפחת הנתבעת. יוזכר, כי עסקין בבני משפחה - זוג הורים ושתי בנות אשר ניהלו חיי משפחה והתגוררו יחדיו לאורך שנים רבות. על שום כך, אין כל היגיון שהתובע יופיע באירועים של בני משפחת הנתבעת אך כדי לבלות עם בנותיו. ממילא הוא דר אז עם בנותיו, מדוע, אפוא, שיגיע לאירועים משפחתיים בהם אין הוא רצוי, לכאורה, כדי להיות עמן?!

ודוק, אם הנתבעת מודה, כי התובע נכח בכל האירועים המשפחתיים, אך מסבירה, כי הטעם לכך היה רצונו לשהות במחיצת בנותיו. כפי שהובהר לעיל, איני מקבלת גרסה זו, אשר אין בה כל היגיון וניכר כי היא מגמתית ונועדה לחזק טענותיה של בתה, הנתבעת.

גם אחות הנתבעת אישרה, כי התובע הגיע לחלק מהאירועים של משפחת הנתבעת (עמ' 142 לפרוטוקול ש' 17-13).

באשר לאופי היחסים של הנתבעת עם בני משפחתו של התובע שוכנעתי, כי עוד בתקופת הנישואין היה נתק בינה ובינם (עמ' 81 לפרוטוקול ש' 1-8), ולכן לא מצאתי כי הימשכות הנתק, גם לאחר שסודר הגט בין

הצדדים, יש בו להעיד ולו במשהו על טיבה של מערכת היחסים אשר שררה בין הצדדים.

54. בילויים משותפים של הצדדים בימי שבת וחג - מהעדויות שהיו לפניי אף עולה, כי התובע שהה, לפחות בחלק מהשבתות והחגים, בבית משפחת הנתבעת.

ראו בעניין זה:

עדות אמה של הנתבעת: עמ' 78 לפרוטוקול ש' 13-16.

עדות אחותה של הנתבעת: עמ' 144 לפרוטוקול ש' 1-12.

55. עוד עולה מהעדויות, כי הצדדים יצאו לחופשות משותפות ובילו יחדיו בבתי קפה.

ראו:

· עדות אמה של הנתבעת: "ש. אני מציג לך תמונה, מה את רואה בתמונה? ת. את הבת שלי ואת התובע יושבים בבית קפה. ש. אני אומר לך את זוכרת שיצאתם אתם ההורים והזוג והילדים לבית מלון בירושלים? ת. כן. נסענו כמה פעמים עם הילדים" (עמ' 77 לפרוטוקול ש' 20 עד עמ' 78 ש' 1).

· עדותה של אחות הנתבעת,: "ש. המשפחה שלך ואחותך והתובע, יצא מצב שהייתם בטיולים והילדים נפגשו, בליתם יחד. ת. בילינו בפיקניקים עם הילדים. אנו חמישה אחים יוצאים כזוגות, ... ו-... אף פעם לא הצטרפו אלינו כבני זוג. ש. ... הצטרף. ת. לפיקניקים עם הבנות כן. לצימרים עם הבנות כן" (עמ' 143 לפרוטוקול ש' 18-23).

· עדותה של גב': "ש. את כותבת יצאו לחופשת קיץ, מאיפה את יודעת? ת. זה היה ביולי או אוגוסט שנת 2011, יצאו מיום ראשון ועד יום חמישי לירושלים. ביום רביעי קרסו כל המחשבים במקומון, יום רביעי זה יום סגירת העיתון, דבר כזה קורה אחד למיליון. כל מערכת המחשוב קרסה. שלחתי ל... אינסוף הודעות והוא מסר לי שהוא נמצא בחופשה והוא גם סיפר לי שיצא לחופשה עם ... והבנות ולכן לא יוכל לעזור" (עמ' 40 לפרוטוקול ש' 1-5).

· עדותו של עו"ד ... - עמ' 47 לפרוטוקול ש' 1-2.

56. כן הוצגו במסגרת הליך שמיעת הראיות אסמכתאות לפיהן הצדדים החזיקו במנוי זוגי לתיאטרון מבוגרים בעונות המנויים 2008-2009 ו-2010-2011 (ראו ת/6 וכן ת/7-ת/9).
עת נשאלה על כך הנתבעת בחרה לטעון, כי מדובר במסמכים מזויפים נוכח קשריו של התובע עם גורמים במתנ"ס (עמ' 104 לפרוטוקול ש' 11 עד עמ' 106 ש' 2). אין בידי לקבל טענה זו, שאינה נתמכת בראיה כלשהי ונטענה מן הפה אל החוץ כחלק מן המגמה לצמצם היקפו ומשמעותו של הקשר בין הצדדים.

57. גם באשר לתפקוד הצדדים כהורים שוכנעתי, כי הם התנהלו כיחידה משפחתית אחת עת חלקו בהסעת הקטינות, בטיפול בהן, בגידולן ובמעורבותם במסגרות החינוך שלהן (עמ' 111 לפרוטוקול, ש' 1-21, עמ' 112 ש' 21-23) לצד הנשיאה יחדיו בהוצאותיהן (עמ' 121 לפרוטוקול ש' 6-16).
הנתבעת אף הודתה, כי הצדדים ערכו מסיבה לרגל הולדת הבת ... (עמ' 120 לפרוטוקול ש' 5-8).

58. יוער, כי לא נעלמו מעיניי טענות הנתבעת בעניין העדרם של חיי אישות בין הצדדים. בעניין זה מצאתי להבהיר דברים מספר: **ראשית**, התובע מכחיש זאת, וקיימת מחלוקת עובדתית בין הצדדים גם בעניין זה; **שנית**, קיומם או העדרם של חיי אישות בין בני זוג, בין אם למשך תקופה מסוימת ובין אם לפרקי זמן ארוכים, אינם בבחינת גורם מכריע שעל פיו ייקבע אם השניים היו ידועים בציבור אם לאו. אף כי קירבה אינטימית ופיזית בין בני זוג מעידה על קירבה נפשית ורוחנית ביניהם, אין היא בבחינת חזות הכל, וידוע, כי גם בקרב בני זוג נשואים ישנם הבוחרים, משיקולים או אילוצים שונים להימנע או להמעיט בכך. ברי, כי יש בכך ללמד על עוצמת, וליתר דיוק, על חולשת הקשר הזוגי, וודאי שאין מדובר בתופעה נפוצה או מקובלת, אך היא תופעה קיימת, והנישואין ממשיכים להתקיים ואינם פוקעים מעצמם; **שלישית**, הצדדים בחרו, כאמור, להמשיך ולהתגורר יחדיו משך תקופה ממושכת מאד אשר, כאמור,

השתרעה על פי 16 שנים לאחר שהתגרשו זה מזה. גרסת הנתבעת כי הסכימה למגורי התובע עמה רק על מנת שלבנותיה (אשר נולדו, כזכור, לאחר הגירושין) יהיה אב, נדחתה מהנימוקים המפורטים לעיל, ולכן מוחזקים הצדדים כמי שחיי הזוגיות שלהם כללו גם יחסי אישות וקירבה פיזית, ולבית המשפט וודאי אין הכלים לקבוע ממצאים עובדתיים בעניין זה, שהוא מענייניו האינטימיים ביותר של האדם. במאמר מוסגר יצוין, כי בתצהיר העדות הראשית שלה טענה הנתבעת, שעוד בתקופת הנישואין התגלה כי התובע היה נשא נגיף של צהבת והומלץ להם ע"י רופאיו להימנע ממגע מיני למשך שישה חודשים בלבד. מכאן וודאי אין להשליך על שאירע ב-ד' אמות הצדדים משך שנים כה רבות לאחר מכן.

59. **העולה מן המקובץ הוא, אפוא, כי בתכוף לאחר הגירושין ניהלו הצדדים מערכת יחסים זוגית רציפה כבני זוג נשואים, עפ"י החלטה משותפת שקיבלו, ולא כהשתלשלות אירועים מקרית, ומשכך יש לראות בהם ידועים בציבור מאותה עת ועד פרידתם הסופית בחודש יוני 2012.**

60. משהגענו הלום, יש לבחון השאלה השנייה שהוגדרה לעיל, אשר עניינה הוא אופי ההתנהלות הרכושית בין הצדדים, והאם ניתן ללמוד ממנה על קיומו או העדרו של שיתוף ביניהם בנוגע לבית, לשון אחר: האם הלכת השיתוף חלה עליהם ביחס לנכס זה.

הלכת השיתוף בין ידועים בציבור - מבט כללי

61. בשורה ארוכה של פסקי דין נקבע, כי בכפוף לקיום התנאים העובדתיים המתאימים לכך תחול על הידועים בציבור הלכת השיתוף בנכסים בין בני זוג. ראו למשל: רע"א 1468/96 **יקותיאלי נ' יקותיאלי** (פורסם במאגרים האלקטרוניים); ע"א 749/82 **מוסטון נ' ויזרמן**, פ"ד מג(1) 278; ע"א 625/83 **ברקוביץ נ' בודניה**, פ"ד מא(4) 581.

62. בע"א 52/80 **שחר נ' פרידמן**, פ"ד לח(1) 443 אימץ בית המשפט את גישת המלומדים בסוגיה בה עסקינן לפיה הלכת השיתוף בנכסים בין בני זוג חלה גם על זוגות ידועים בציבור:

“הלכת שיתוף הנכסים הוחלה, בעיקרו של דבר, על זוגות הנשואים זה לזה. היש מקום להחילה על בני-זוג שלא נישאו, והחיים כידועים בציבור? כפי שראינו, בסיסה המשפטי של הלכת השיתוף הוא בהסכם משתמע בין הצדדים ולא בעצם אקט הנישואין. כשם שהנישואין אינם תנאי מספיק, כך גם אין הם תנאי הכרחי, שכן גמירת דעתם של בני זוג לשיתוף יכול שתשתכלל מאורח חייהם המשותף כידועים בציבור”.

63. בע"א 74385/91 סלם נ' כרמי, פ"ד נא(1) 587 עומד בית המשפט העליון מפי כב' השופט מצא על טיבה של הלכת השיתוף ברכוש בין בני זוג ידועים בציבור:

“העובדה שבני זוג מקיימים חיי צוותא בלי למסד את הקשר שביניהם באקט פורמאלי של נישואין (ובייחוד כשהם נוהגים כך מתוך בחירה ולא בשל היותם מנועים מלהינשא) אינם חסרי משמעות”.

ובהמשך:

“ואכן, הכלל הוא כי הנטל הרובץ על ידוע בציבור, הטוען לזכות לשיתוף בנכסי בן-זוג, הוא כבד יותר מן הנטל הרובץ בנסיבות דומות על בן-זוג נשוי...”

אמור מעתה, כי בעוד שאצל בני זוג נשואים, בהיעדר ראיה לסתור די בהתקיימות התנאים להקמת של חזקת שיתוף (קרי: אורח חיים תקין ומאמץ משותף) כדי להחיל עליהם דין שיתוף ביחס לכל נכסיהם מכל סוג שהוא, הרי שאצל בני זוג ידועים בציבור, הקמתה של חזקת שיתוף - שלא הובאו ראיות לסתירתה - עשויה להעיד רק על שיתוף בנכסים המשמשים את בני הזוג בחיים היומיומיים או שנרכשו על ידם במשותף. להחלת דיון שיתוף על נכסים אחרים של מי מאחד מהם, ולו גם כאלה שנצברו על ידיו בתקופת החיים המשותפים, תידרש ראיה נוספת כלשהי שתעיד (לפחות באורח נסיבתי) על כוונת שיתוף בנכס (או בכלל נכסיו) של בן הזוג” (ההדגשה אינה במקור - פ.ג.כ).

64. בהקשר זה ראוי להביא גם דברי בית המשפט העליון ב- בע"מ 2478/14 פלונית נ' פלונית (פורסם במאגרים האלקטרוניים), במסגרתם נקבע כי כאשר בני זוג שלא נישאו מקיימים אורח חיים תקין ומאמץ משותף ברכישת הנכסים או בניהול משק הבית המשותף וגידול הילדים, עשויה לחול עליהם הלכת השיתוף:

"הכלל הוא, כפי שכבר הובהר, בחינה של ההסכם המשתמע בין הצדדים לשיתוף. בהקשר זה יש להוסיף ולבחון מהו היקף תחולתו של השיתוף. חזקת השיתוף שחלה על בני זוג שהם ידועים בציבור מעידה, במקרה הרגיל, על שיתוף בנכסים שנרכשו במשותף או כאלו שמשמשים את בני הזוג בחיי היום-יום. לעומת זאת, על מנת להחיל שיתוף על נכסים אחרים של מי מבני הזוג, תידרש ראיה נוספת כלשהי שתעיד, אפילו באופן נסיבתי, על כוונת שיתוף בנכס המסוים (ראו: עניין סלם, בעמ' 347-346)...".

65. יודגש, כי הגדרת בני זוג כידועים בציבור אין בה כשלעצמה להוות ראיה לשיתוף קנייני בנכסים, ועל מנת שיקבע כי הלכת השיתוף חלה לגבי נכס ספציפי, יש להוכיח כוונת שיתוף (ראו: שחר נ' פרידמן, הנ"ל).

קיומה של כוונת שיתוף והוכחתה הן שאלות שבעובדה והן תיבחנה ביחס לנסיבותיו הקונקרטיות של המקרה המובא להכרעה בפני בית המשפט (ראו: בע"מ 5939/04 פלוני נ' פלונית, פ"ד נט(1) 665 (פורסם במאגרים האלקטרוניים); בע"מ 8500/12 פלוני נ' פלונית (פורסם במאגרים האלקטרוניים)).

ההכרעה נבחנת, אפוא, בהתאם לאומד דעתם של בני הזוג, בהתאם להסכמתם (המפורשת והמשתמעת) וכן לנסיבות חייהם, לרבות ביחס לנכס הספציפי.

66. על פי הפסיקה, כאשר מדובר בבני זוג אשר בחרו מטעמים השמורים עמם שלא להינשא, ניתן ללמוד בדרכים אחרות על כוונתם לקיים קשר מחייב וארוך טווח:
"...קיומו של קשר כזה יכול להילמד ממכלול נסיבות העניין, אף ללא אקט פורמאלי או הצהרה על כך, למשל כשבני הזוג מתגוררים יחד שנים ארוכות או מגדלים יחד ילדים (וזאת, כדוגמאות בלבד)" ראו: בע"מ 2478/14 הנ"ל.

67. בין הפרמטרים שעל בית המשפט לבחון על מנת להכריע בשאלת קיומה של כוונת שיתוף ניתן למנות את: משך הקשר ואורך תקופת החיים

המשותפים; האם זהו קשר זוגי ראשון של הצדדים; דפוסי העבודה של הצדדים וקיומה של תלות כלכלית; ילדים משותפים או העדרם; מידת השיתוף בהשגת מקורות הפרנסה וההכנסה; מקורות המימון של הנכסים שבמחלוקת, עיתוי רכישתם ומהותם; ועוד כיו"ב אינדיקציות נוספות בהתאם לנסיבות הקונקרטיות. ראו: בע"מ 4589/05 פלוני נ' פלוני (פורסם במאגרים האלקטרוניים); תמ"ש (טב') 234-01-11 ס.ע. נ' נ.א. (פורסם במאגרים האלקטרוניים); תמ"ש (בי"ש) 20341-04-10 פ.ש. נ' א.א. (פורסם במאגרים האלקטרוניים) וכן עמ"ש (ת"א) 2219-06-12 ר.ב.ח. נ' ק.ג. (פורסם במאגרים האלקטרוניים).

68. לזאת נוסיף, כי יחסיהם של בני הזוג הידועים בציבור חוסים בצלו של עקרון תום הלב; ועל התנהגותם זה כלפי זה להיעשות ביושר ובהגינות. במסגרת זו יש לייחס חשיבות לשיקולים הנוגעים להגנה על צדדים חלשים במשפחה, הוגנות, צדק, שוויון ועוד. ראו, בין השאר, הדברים שנאמרו ב- רע"א 8256/99 פלונית נ' פלוני ואח', פ"ד נח(2) 213 ויפים גם לענייננו.

69. שעה שכזכור מתמקד דיוננו בזכויות בבית מצאתי להוסיף ולציין, כי נכונות בית המשפט להכיר בכוונת שיתוף בנכס ספציפי כוחה יפה במיוחד לגבי דירת המגורים של בני הזוג, שהוגדרה לא אחת בפסיקה כ"גולת הכותרת של חזקת השיתוף" (ע"א 806/93 הדרי נ' הדרי, פ"ד מח(3) 685,690) או כ"נכס המשמעותי ביותר של בני הזוג ולעיתים אף היחיד" (פרשת אבו רומי הנ"ל, בעמ' 183).

ומן הכלל אל הפרט

70. מן הראיות שהובאו לפניי שוכנעתי, כי הצדדים נהגו כיחידה משפחתית אחת, לרבות ובעיקר בהיבט הכלכלי.

71. חרף הגירושין, המשיכו הצדדים, כאמור, לנהל ענייניה הכלכליים של המשפחה כולה יחד באמצעות חשבונות בנק שנוהלו ע"ש הנתבעת, היות שהתובע הוגדר כחייב מוגבל באמצעים.

72. אין חולק, כי התובע הפקיד לאורך השנים את הכנסותיו בחשבון הבנק של הנתבעת, אלא שלטענתה מדובר היה בדמי המזונות של הקטינות בהם הוא חב.

73. איני מקבלת טענות הנתבעת בעניין זה, והן אינן מהימנות עליי.

74. הנתבעת הודתה, כי פנתה ללשכת ההוצאה לפועל ופתחה כנגד התובע תיק לגביית מזונות, וכי גובה החוב שם הגיע לכ- 400,000 ₪.

75. מכאן ישאל השואל ובצדק: לו, כטענתה, היוו הכספים אשר הופקדו ע"י התובע בחשבונות הבנק שלה דמי המזונות עבור הקטינות, מדוע לכתחילה פתחה כנגדו תיק בלשכת ההוצאה לפועל לגבייתם?

76. יתרה מכך, אם אכן דמי המזונות שולמו ע"י התובע מדי חודש ישירות לחשבון הבנק שלה, מדוע לא פעלה מדי חודש להקטנת חוב המזונות כביכול?

77. בעניין זה השיבה הנתבעת, כי לצורך הקטנת החוב היה עליה להגיע פיזית לבית המשפט (עמ' 125 לפרוטוקול ש' 6-1).

כן השיבה: "ש. לש. ביהמ"ש אם קיבלת מזונות באופן סדיר, מדוע פתחת תיק הוצל"פ ולהביאו למימדים כאלה? ת. לא. המדובר בשנים הראשונות של בעיה עם גביית הכסף. המדובר בעניין טכני שלא איפסתי את התיק, זה לא היה מכוון, לא חשבתי על כך בכלל" (עמ' 125 לפרוטוקול ש' 20-17).

יצוין, כי הנתבעת בחרה לאפס את החוב ולסגור התיק בלשכת ההוצאה לפועל רק בשנת 2012 (עמ' 125 לפרוטוקול ש' 16-13), כלומר במועד הקרע האמיתי בין הצדדים.

78. כאשר הועלתה בפני הנתבעת הסברה כי נקטה בהליך כדי לסייע לתובע לחמוק מנושים השיבה: "ת. לא היו נושים. גם אם היו חובות הם היו זניחים. איזה נושים? מה זה קשור לנושים?" (עמ' 125 לפרוטוקול ש' 10-12).

מיותר לציין, כי עמדתה זו עומדת בניגוד מוחלט לטענותיה לכל אורך ההליך בעניין חובותיו הרבים של התובע.

79. פתיחת תיק ההוצאה לפועל ואי עדכון של החוב לכאורה נוכח תשלום המזונות, היו אף הם, צעד נוסף בו נקטו הצדדים, בתחבולה, על מנת להגן על הבית מפני נושים, כך שבמקרה בו היו מנסים להיפרע ממנו, הייתה לנתבעת קדימות כנושה מובטח בהינתן שמדובר בחוב מזונות לכאורה.

80. עוד יובהר, כי אין בידי לקבל טענות הנתבעת לפיהן הכספים שהופקדו ע"י התובע בחשבון הבנק המנוהל על שמה היו דמי מזונות, מהנימוקים הבאים:

· ראשית, כלל לא ברור מהיכן שאובה הטענה, כי התובע חויב בתשלום מזונות עבור הקטינות. בחומר המונח לפניי לא הוצגה כל אסמכתא או אינדיקציה לחיוב זה. אין חולק, כי הצדדים דרו יחדיו ופרנסו יחד את בנותיהם עד חודש יוני 2012. רק לאחר פרידתם, והרבה אחריה, ביום 26.05.2013 נפסקו מזונות הקטינות בבית משפט זה.

· הנתבעת ציינה בעדותה, כי דמי המזונות החודשיים עפ"י ההסכם (כאמור, לא הוצג כל הסכם בכתב, ומקור החיוב אינו נהיר כלל ועיקר) עמדו על 3,000 ₪ בלבד (עמ' 126 לפרוטוקול ש' 10-11).

· בד בבד עם זאת הכחישה אמנם הנתבעת, כי הופקדו בחשבון הבנק המנוהל על שמה מדי חודש כספים בסכום של 12,000 ₪, אולם אף לשיטתה הופקדו בו מדי חודש בתקופה בה עבד התובע בחברת תנובה כספים בסכומים הנעים בין 7,000-8,000 ₪ (עמ' 126 לפרוטוקול ש' 8-18), המהווה למעלה ממכפלת דמי המזונות שנקבעו כדבריה.

· הנתבעת ניסתה להתמודד עם זאת בהסבירה, כי נהגה למשוך במזומן את ההפרש בין הסכומים שהופקדו על ידו בחשבון הבנק שלה ובין דמי המזונות החודשיים ולהעבירו לידי התובע (עמ' 128 לפרוטוקול ש' 8-11). כפי שיפורט להלן, לא עלה בידי הנתבעת כלל וכלל להוכיח טענה זו.

81. התובע צירף לסיכומיו תדפיסי חשבון הבנק שנוהל על שם הנתבעת בבנק ... בהתייחס לתקופה שבין 01.01.1998 - 31.12.2001.

מתדפיסים אלה עולה, כי מחשבון זה בוצעו החזרים של הלוואת המשכנתא המשותפת בסך של כ- 3,000 ₪ בחודש. כן עולה כי בחשבון זה הופקד שכרו החודשי של התובע מעבודתו בחברת ... שעמד על כ- 4,600 ₪ בממוצע.

התובע לא צירף אסמכתאות באשר להפקדות שביצע, אם ביצע, בחשבון זה בתקופה שבין ראשית שנת 2002 ועד חודש יולי 2003.

82. התובע צירף גם תדפיסי חשבון הבנק שנוהל על שם הנתבעת בבנק בגין השנים 2003-2012 מהם עולה, כי בוצעו ממנו ההחזרים של הלוואת המשכנתא החל מחודש יוני 2003.

לטענתו הופקדו בחשבון זה מלוא הכנסותיו וכספי הפיצויים שקיבל ממקומות העבודה השונים בהם עבד, עת לדידו הופקד בו על ידו מדי חודש סך של 8,740 ₪ בממוצע.

83. עיון בתדפיסי החשבון מעלה, כי בין השנים 2003-2008 הופקד בחשבון זה שכרו החודשי של התובע מחברת ... ומחברת כן עולה, כי החל מחודש אוקטובר 2008 ועד חודש אפריל 2009 הופקדו בו כספים ששולמו על ידי המוסד לביטוח לאומי, שהם, לטענת התובע, דמי אבטלה אותם קיבל.

החל מחודש מאי 2009 ועד חודש יולי 2009 הופקדו בו הכנסותיו של התובע מ..., והחל מיום 20.08.2009 ועד שנת 2011 ניתן לראות בו הפקדות של סכומי כסף תחת הכותרת "הפקדה מדיסקונט", אולם לא ניתן ללמוד מן התדפיסים אודות מקור הכספים הללו, עת לטענת התובע מדובר בהכנסותיו מן העסק ... שנוהל על ידו.

84. יצוין, כי בעניין ההפקדות הכספיות שמקורן בעסק ... תומכת בגרסת התובע עדותה של גב' ... :

”ש. למה החשבון שימש. ת. לא ניתן לפתוח תיק במע”מ ללא חשבון בנק. כל הכספים שהגיעו מהעסק הזה נכנסו לחשבון הזה וגם החזרי המס, וגם החזרי המע”מ אם היו, לא זוכרת במדויק. כל החשבון הבנק הזה, כל הכנסות שלו נכנסו לשם. ש. לבקשת מי הוכנסו הכספים לחשבון הבנק שפתחה. ת. אני מניחה ש... זה עבודה שלו. ש. זה היה בהסכמתה (של הנתבעת - פ.ג.כ.), ידעה מזה. ת. בוודאי שידעה, היא נתנה לי את הפרטים של חשבון הבנק. גם החזרי המס הועברו לחשבון שלה” (עמ’ 62 לפרוטוקול ש’ 6-13; ההדגשות אינן במקור - פ.ג.כ.).

85. כאמור, לטענת הנתבעת, הכספים שהופקדו ע”י התובע בחשבונות הבנק המנוהלים על שמה היוו תשלום דמי המזונות עבור הקטינות ותשלום עבור חלקו במגורים בבית, בעוד ההפרש שבין הסכומים שהופקדו על ידו וההוצאות האמורות, הועבר על ידה לידי התובע במזומן, כפי שניתן לראות, לטענתה, בתדפיסי החשבון. התובע מכחיש זאת.

86. דין טענות הנתבעת בעניין זה להידחות, שעה שלא הוכחו כלל ועיקר. אכן עולה מתדפיסי הבנק, כי בחלק מן החודשים לאחר ההפקדה של שכר התובע בחשבון הבנק נמשך ממנו סכום כסף (שאיננו בגובה השכר), אולם אין באמור להעיד כי סכומי הכסף שנמשכו על ידה הועברו לידי התובע.

87. התובע ציין בעדותו, כי כאשר חפצה נפשו לרכוש דבר מה לעצמו, היה משתמש בכרטיס האשראי של הנתבעת: **”ש. תסביר לי למשל, איך קנית נעליים? ת. בכרטיס אשראי של אפשר לראות זאת על פי כרטיס האשראי, ניהלנו כך את החיים שלנו דרך כרטיס האשראי שהוא היה אמצעי שאיתו שילמנו. לשאלת ביהמ”ש אם הייתי צריך כסף מזומן אני משיב שהייתי מבקש מ...”** (עמ’ 23 לפרוטוקול ש’ 13-16).

88. טענות התובע בעניין זה לא נסתרו, ודווקא תשובתו דלעיל מעידה, כי הצדדים התנהלו כיחידה כלכלית אחת, עת חשבונות הבנק שנוהלו על שם הנתבעת שימשו כחשבונות בנק משותפים, בהם הופקדו מלוא

הכנסות הצדדים ובאמצעותם מומנו מלוא הוצאות התא המשפחתי ובית המגורים.

ויוער, כי מתדפיסי הבנק עולה שבאמצעות חשבונות הבנק הנדונים בוצעו גם תשלומי המשכנתא, החיובים בכרטיסי האשראי ותשלום חשבונות המים, קופת החולים, הטלפונים הניידים וכל יתר הוצאות המשפחה.

89. הנתבעת ניסתה לטעון, כי התובע לא הפקיד בחשבון הבנק המנוהל על שמה את הפיצויים שקיבל ממקום העבודה שלו. בעניין זה צירפה מסמך מחברת ... לפיו כספי הפיצויים הופקדו בחשבון שנוהל על שם התובע בבנק הדואר.

דא עקא, שבחינת האסמכתא אשר צורפה על ידה מעלה, כי מדובר בפיצויים אותם קיבל התובע ביום 27.09.2016, למעלה מארבע שנים לאחר פרידת הצדדים, ונראה כי די בכך כדי לדחות טענת הנתבעת. יתר על כן, לסיכומי התשובה שלו צירף התובע אישור לפיו חשבון זה בבנק הדואר נפתח על ידו רק ביום 20.09.2016. ברי, אפוא, כי טענת הנתבעת משוללת יסוד, ונטענה כך על ידה ביודעין. לפיכך, מוטב היה אלמלא נטענה כלל.

90. עוד טוענת הנתבעת, כי ביום 07.02.2010 הופקדו אמנם בחשבון הבנק המנוהל על שמה כספי קרן ההשתלמות של התובע בסך של כ- 57,000 וסכום נוסף של 20,000 ₪, אולם הכספים הועברו לחשבון אחר שלושה ימים לאחר מכן.

כפי שצוין לעיל, משהכספים הופקדו בחשבון הבנק שנוהל על שם הנתבעת, ואין חולק כי התובע לא היה מיופה כוח בחשבון, הרי שפעולה זו בוצעה על ידה והיא אחראית לה. לפיכך ובהעדר אסמכתא באשר ליעד אליו הועברו הכספים, הרי שלא עלה בידי הנתבעת להוכיח כי הם הועברו מן החשבון לידי התובע או בהתאם לבקשתו/הנחייתו. הדברים מקבלים משנה תוקף, שעה שלנתבעת כבעלת החשבון הייתה אפשרות לקבל בנקל האסמכתא הנוגעת לזהות החשבון אליו הועברו הכספים, ובכך לבסס ולהוכיח טענתה, ברם היא לא עשתה כן.

ידוע, והדבר הוא בבחינת מושכלות יסוד בשיטתנו, כי מחדלו של בעל דין באי הבאת ראיה רלבנטית שהיא בהישג ידו, נזקף לחובתו, ומחדל זה מקים החזקה לפיה לו הובאה על ידו הראיה, היא הייתה פועלת לחובתו ותומכת בגרסת היריב (ראו למשל: ע"א 548/78 אלמונית נ' פלוני, פ"ד לה(1)736, 760).

יוזכר, כי התובע הוגדר כחייב מוגבל באמצעים, וככזה לא רשאי היה לפתוח חשבון בנק וודאי לא להעביר אליו הכספים.

נוכח האמור, טענות הנתבעת בעניין השימוש שנעשה בכספי קרן ההשתלמות של התובע, דינן להידחות.

91. עוד טענה הנתבעת, כי בקרן הפנסיה שלו לא הגדירה התובע כבת זוגו ואף לא ציין כי הוא אב לילדים.

בהינתן כי התובע לא עדכן גם את עובדת היותו אב לשתי בנות, לא מצאתי שיש בכך כדי לשלול העובדה שהצדדים התנהלו כבני זוג נשואים, על אחת כמה וכמה שעה שמהשיקולים המפורטים לעיל ניסו הצדדים לטשטש כלפי גופים פיננסיים ואחרים את עובדת היותם בני זוג.

92. שוכנעתי, אפוא, כי ההחלטה על שימוש בחשבונות הבנק שנוהלו על שם הנתבעת כחשבונות בנק משותפים ובתוך כך הפקדת הכנסותיו של התובע בהם, הייתה החלטה משותפת ומושכלת של הצדדים. הדבר עולה גם מעדות הגב' ... לפיה במועד פתיחת עסקו של התובע ולצורך פתיחת חשבון בנק הגיעה אליה הנתבעת, על מנת לפתוח החשבון על שמה מחמת היותו של התובע חייב מוגבל באמצעים: "והפתרון היה שחשבון הבנק יפתח על שם... מכיוון שהם תא משפחתי אחד, ולכן ביקשתי את נוכחות... כי אחרת לא הייתי יכולה לעשות שום מהלך" (עמ' 57 לפרוטוקול ש' 15-11).

כן עולה מעדותה, כי הנתבעת הייתה מעורבת בכך באופן מלא, ואין המדובר במהלך שנעשה שלא על דעתה או שלא בידיעתה: "ש. היא לא הייתה מעורבת בשום צורה בעסק? ת. לא נכון, אני התעקשתי בכל הגשת דוח שהיא תגיע למשרדי, עברתי איתה על הדוח השנתי, הסברתי לה במה מדובר והיא חתמה על הדוח השנתי וכל שנה הגיעה

למשרדי. בשוטף אכן ... הביא לי את החומר" (עמ' 58 לפרוטוקול ש' 19-21).

93. נוכח האמור נחה דעתי, כי הצדדים ניהלו ענייניהם הפיננסיים במשותף באמצעות חשבונות הבנק שנוהלו על שם הנתבעת; כי התובע הפקיד בחשבונות הללו מלוא הכנסותיו ממשלח ידו וכספים נוספים שהגיעו לידיו, והם שימשו כחשבונות משותפים כחלק מהחלטה משותפת ומושכלת שקיבלו הצדדים וכלל לא כתשלום מזונותיהן של בנותיהם הקטינות ו/או השתתפות של התובע בהוצאות הבית; וכי הצדדים ראו עצמם כיחידה כלכלית אחת ופעלו כך, ובתוך כך המשיכו בניהול התא המשפחתי כבימים ימימה, תוך איחוד משאביהם הכלכליים לקופה אחת ומימון ההוצאות המשותפות מכל מין וסוג שהן באמצעותה.

94. גם טענות הנתבעת לפיהן מהווה העובדה שהוחלפו על ידה הערבים להלוואת המשכנתא ראייה לכך שהוסכם בין הצדדים כי הבית יעבור לבעלותה הבלעדית, דינן להידחות.

אמנם עדות התובע כי הוסר כלווה מהלוואת המשכנתא בעקבות דרישה של הבנק בשל היותו חייב מוגבל באמצעים אינה מהימנה עליי (עמ' 20 לפרוטוקול ש' 1 עד עמ' 22 ש' 2). עם זאת, שוכנעתי כי מדובר היה בצעד נוסף של הצדדים לניתוק הזיקה בין התובע והבית לכאורה על מנת להגן עליו מפני הנושים.

זאת ועוד, הוכח לפניי כי חבר הילדות של התובע, מר ..., נותר עדיין כערב להלוואת המשכנתא.

כך או כך וכפי שהובהר לעיל, הצדדים המשיכו לשאת יחדיו בהחזרים של הלוואת המשכנתא משך כל השנים בהם חיו יחד ועד פרידתם בחודש יוני 2012.

95. הנתבעת טענה כי קיבלה סיוע כספי מהוריה, ברם גם טענות אלה לא נמצאו מהימנות עליי:

אם הנתבעת אישרה בעדותה כי איננה עובדת מזה עשור לפחות, וגם בשנים בהן עבדה לא הייתה לה עבודה קבועה; כן אישרה האם, כי לאורך השנים התגוררה עם בן זוגה וילדיה בדירה קטנה בת 3 חדרים, השייכת לחברת "עמידר" כמשפחה ברוכת ילדים (עמ' 72 לפרוטוקול ש' 19-21).

17 עד עמ' 73 ש' 17); עת נשאלה כיצד נשאה יחד עם אבי הנתבעת בהחזרי המשכנתא שנטלו הצדדים השיבה, כי בפועל ניתנו לנתבעת כספים ע"י אחיותיה (עמ' 74 לפרוטוקול ש' 14-12); בהמשך ניסתה לתקן גרסתה וטענה, כי בן זוגה והיא העבירו לידי הנתבעת הכספים במזומן, אולם כאשר נשאלה בנוגע למועד העברת הכספים ולגובה הסכומים שהועברו, לא ידעה להשיב על כך (עמ' 74 לפרוטוקול ש' 22 עד עמ' 75 ש' 12). כך גם לא ידעה להסביר כיצד עלה בידיהם לסייע לנתבעת מבחינה כלכלית למרות אמצעי המחיה הדלים שלהם (עמ' 75 לפרוטוקול ש' 13-19).

96. עת נשאלה אם הנתבעת האם בן זוגה והיא סייעו לה בדרך של העברת כספים במזומן או בהפקדה בחשבון הבנק, השיבה באופן נחרץ, כי הכספים הועברו לה במזומן (עמ' 74 לפרוטוקול ש' 23-22). מנגד טען אבי הנתבעת, כי לעתים העבירו הכספים ישירות לבנק הפועלים (עמ' 85 לפרוטוקול ש' 22 עד עמ' 86 ש' 9). גם האב בעדותו לא ידע לפרט המועדים בהם הועברו כספים ממנו ומרעייתו לידי הנתבעת ואף לא הסכומים שהועברו (עמ' 85 לפרוטוקול ש' 10 עד עמ' 86 ש' 22).

97. כאמור, לטענת הנתבעת היות שהוענקה לה הלוואה על ידי הוריה, נרשם משכון לטובתם. ברם, ההורים, כל אחד בעדותו בפני בית המשפט, כלל לא ידעו על כך (עמ' 75 לפרוטוקול ש' 20 עד עמ' 76 ש' 4; עמ' 88 לפרוטוקול ש' 11-19).

98. רק במסגרת דיון ההוכחות הוצג מסמך הנחזה כהסכם הלוואה מיום 07.07.2004 לפיו לוותה הנתבעת מהוריה סך של \$25,000 (ראו נ/2) וכנגד הלוואה זו נרשם משכון לטובתם.

99. בניגוד לנטען ע"י ב"כ התובע במסגרת הדיון, נרשם המשכון לראשונה ביום 13.07.2004 והוארך ביום 14.07.2009. אולם כפי שצוין לעיל, הסכם הלוואה הונח לפני רק במועד דיון שמיעת ראיות ובלא שהובא ע"י הנתבעת כל הסבר לעובדה שהוא לא צורף בשלב מוקדם יותר.

אבי הנתבעת העיד בעניין זה כדלקמן: "ש. האם יש מקרה מתי שהוא עשית הסכם עם ... חתמת אתה על הלוואה. ת. למה שאחתום איתה? היא הבת שלי. רציתי לעזור לה. למה שתחתום לי, זו הבת שלי. זה לא אדם זר, זו בתי" (עמ' 89 לפרוטוקול ש' 10-12).

100. מסקנתי היא, אפוא, כי הורי הנתבעת לא העניקו לה הלוואה כספית, כי הסכם ההלוואה אינו אלא הסכם למראית עין, ורישום המשכון לטובתם לא נעשה אלא על מנת להעניק לצדדים כרית בטחון נוספת, ולהבטיח כי ידם של נושי התובע לא תגיע אל הבית ולא ייעשה על ידם ניסיון להיפרע ממנו.

101. עוד טענה הנתבעת, כי במסמכים שצורפו על ידה לאחר שהסתיים הליך ההוכחות יש להעיד כי התובע ניהל עסקים רבים שלא בידיעתה, ויש להסיק מכך כי הצדדים לא ראו עצמם כבני זוג נשואים ונהגו תוך הפרדה רכושית מלאה.

גם טענה זו דינה להידחות.

גם אם יש במסמכים האמורים להעיד על עסקים שנוהלו ע"י התובע, אין בכך כדי לתמוך בטענות הנתבעת, שהרי השאלה העומדת לדיון בפנינו היא קיומו או העדרו של שיתוף ספציפי בנוגע לבית. יתר על כן, גם בקרב בני זוג נשואים לא פעם מי מבני הזוג אינו מעורה בעסקיו של משנהו, וברור שאין בכך כדי לאיין את ההשלכות שיש לנישואיהם על ענייניהם הכלכליים.

102. משעה ששוכנעתי כי מערכת היחסים בין הצדדים מאז התגרשו זה מזה ועד פרידתם בחודש יוני 2012 הייתה של בני זוג ידועים בציבור, וכי התנהלו כיחידה כלכלית אחת, נשאלת השאלה האם יש לראות בבית נכס משותף להם.

103. מניתוח הראיות והנסיבות באשר הובאו לפניי נחה דעתי, כי התשובה לכך היא בחיוב.

ראשית, אין חולק, כי מימון הרכישה של המגרש עליו הוא נבנה ובניית הבית נעשו ממקורות משותפים של הצדדים. ברי, כי לא נעלם מעיניי שעפ"י הסכם הגירושין בין הצדדים הועברו זכויות התובע בבית לנתבעת בלא תמורה. עם זאת בהתנהגותם בתכוף לאחר החתימה על הסכם הגירושין ומשך 16 השנים שלאחריה, ביטלו למעשה את הוראות ההסכם בכל הנוגע לזכויות בבית, ויתרה מכך - התנהגותם מלמדת כאלף עדים על התייחסותם לבית כנכס משותף: ראשית, בהתגייסותם להגנה עליו מפני נושי התובע, תוך נקיטת כל צעד אפשרי; שנית, במגוריהם המשותפים בבית ובנשיאה המשותפת בכל הוצאותיו; שלישי, בנשיאה המשותפת בהחזרה של הלוואת המשכנתא שרבצה עליו משך 16 שנים (!).

104. יוזכר, כי בכל הנוגע לנטלי ההוכחה, יצרה הפסיקה הבחנה בין נכסים המשמשים את בני הזוג בחיי היומיום שלהם ובין נכסים אחרים. משהמחלוקת בענייננו נסובה סביב בית המגורים, שהוכר, כאמור, כגולת הכותרת של השיתוף הרכושי בין בני זוג, ואשר שימש את הצדדים למגוריהם על פני תקופה ארוכה בת 16 שנים מאז התגרשו זה מזו, (ולאורך שנות נישואיהם), הרי שבהעדר ראיות לסתור כוונת השיתוף, קמה חזקת השיתוף בנוגע לבית ולא נדרשת ראיה נוספת להוכחתה. דעתי היא, כפי שהובהר לעיל, כי במקרה דנא הוכחה כוונת השיתוף ביחס לבית, ולא עלה בידי הנתבעת להביא ראיות לסתור תחולתה של חזקת השיתוף בנוגע לו.

105. בעניין זה מצאתי להקיש מעמדת הפסיקה והמלומדים בנוגע לסוגיית השיתוף בנכסים בקרב בני זוג נשואים עת מדובר בנכס חיצוני. לעתים נדרש בית המשפט להכריע בשאלה האם ניתן לייחס לבני זוג כוונת שיתוף ספציפי מכוח החיים המשותפים לאחר רכישת בית המגורים בידי מי מהם במובן זה שעם השנים הפך הוא מרכוש פרטי לרכוש משותף. התשובה לשאלה זו נגזרת פעמים רבות מאורך חיי הנישואין ומשך השימוש המשותף בנכס. ככל שבני זוג נשואים זמן רב יותר, כך יותר רכוש פרטי הופך למשותף (השוו: ש' ליפשיץ "יחסי משפחה וממון: אתגרים ומשימות בעקבות תיקון מס' 4 לחוק יחסי ממון" (חוקים א') 227, 256-260).

הוא הדין גם בענייננו, כפי שיפורט להלן.

106. הנתבעת משליכה יהבה על הטענה כי במסגרת הסכם הגירושין הועברו לידיה במתנה זכויות התובע בבית, ומשכך אין בסיס לדרישתו לקבלן חזרה לידיו.

אין בידי לקבל טענה זו.

יש להביט אל עבר הסיטואציה שלפנינו דרך הפריזומה של דיני החוזים והיושר ולא של דיני המתנה. גם אם נניח, כי לאחר הגירושין היה הבית בבחינת נכס פרטי של הנתבעת (בכפוף לזכויות הבנק הממשכן), הרי שבנסיבות הקונקרטיות שלפנינו: חייהם המשותפים של הצדדים לאחר הגירושין, מהם ניתן ללמוד על המערכת ההסכמית ששררה ביניהם, השימוש היומיומי והרצוף בבית כבית המשפחה, ההשקעה הכספית המשותפת בהגדלת חלקם ההוני בו בדרך של נשיאה בהחזרי המשכנתא שרצו עליו מדי חודש בחודשו על פני 16 שנים - תקופה שהיא ארוכה פי ארבעה מתקופת הנישואין של הצדדים - כל אלה הופכים אותו לרכוש משותף של הצדדים.

107. מסקנה זו מתבקשת גם מעקרון תום הלב החולש על יחסי הצדדים ומחיל על המערכת ההסכמית - המפורשת או המשתמעת - ביניהם ערכים של צדק, יושר, הגינות ושוויון. ראו: ש' ליפשיץ, **הידועים בציבור בראי התיאוריה האזרחית של דיני המשפחה** (תשס"ה), עמ' 159-157.

108. בכל הנוגע לעקרון תום הלב ולתחולתו על מערכת היחסים בין הצדדים בנסיבות מקרה זה שלפנינו מצאתי להוסיף ולהביא הדברים הבאים מתוך הראיות שהוצגו בפניי:

· מטעם התובע הוגש תצהירו של עו"ד ... באשר למניעיהם של הצדדים בחתימתם על הסכם הגירושין, שם מעיד הוא כך: **"לימים רחוקים יותר, ולאחר שתמו ההליכים שייצגתי אותם, נותרתי עימם בקשר טוב ומפי ... נודע לי כי הם התגרשו ולשאלתי מדוע וממתי, השיבה שהגירושין נעשו לפני מספר שנים, והסבירה לי שזה היה על רקע חובותינו, ואז שאלתי איך**

זה שהם גרים ביחד והסבירה כי זה קשור לעניין הבית, על מנת ליצור מצג חיצוני שהבית עבר אליה במסגרת הגירושין, ובכך נושיו לא יוכלו להניח עליו יד....אני זוכר שפעם אחת שאלתי אותה ומה אם הם יחליטו להיפרד על באמת האם תחזיר לו את מחצית הבית ותשובתה הייתה נראה מה יהיה. במקביל שאלתי את מר ... איך עשה את המעשה מבלי כל גיבוי והוא השיב שהוא מאמין ש... לא תהיה מסוגלת להתנכר לזכויותיו האמתיות בבית (ההדגשות אינן במקור- פ.ג.כ).

טענותיו של עו"ד ... לא נסתרו. יצוין, כי הנתבעת בחרה שלא לחקור אותו על הדברים הללו, אף כי העיד בבית המשפט ונחקר על טענות אחרות שהובאו במסגרת תצהיר העדות הראשית שלו.

גב' ... אשר העידה מטעם התובע: "...כאשר ביקשתי את תעודת הזהות כדי לפתוח 101 והופתעתי לגלות כי הוא גרוש, וסיפר על המהלך שבחרו לעשות ביחד ולהמשיך ולהתגורר כזוג נשוי לכל דבר ועניין" (עמ' 41 לפרוטוקול ש' 4-2).

בתצהירו של עו"ד מעיד הוא בנוסף, כי: "...היה ברור בשיחות שנפילתו של הבעל בהליך משפטי תמיט חורבן ביחס לבית המשותף ברחוב ... , מחשש שישמש לגביית כל חיוב.

....

אציין כי שני בני הזוג פעלו עוד קודם להגן על הבית, זאת לנוכח פניות הבנקים ונושים פוטנציאליים אחרים (ידוע לי על תביעות נוספות שלא טופלו על ידי) וזאת מחשש שיוטל עיקול זמני מיד עם הגשת התביעה" (סעיף 7-8 לתצהיר).

עת נחקר על כך השיב: "אני מפנה לסעיף 8 לתצהירך, אתה אומר ששני בני הזוג פעלו עוד קודם להגן על הבית, מי סיפר לך על זה. ת. שניהם, הלוא היו מכתבים שהבנקים שלחו ל..., כבר אז התעוררה הדאגה בליבה לא רק בליבוי" (עמ' 46 לפרוטוקול ש' 8-11).

עדותו של עו"ד ... מהימנה עליי, והתרשמתי כי היה בסוד העניינים וכי הצדדים שיתפו אותו בתכניותיהם ובהלך המחשבה שלהם.

הדברים משתלבים עם עדות התובע עצמו באשר לכוונת הצדדים :
" ... רישום הגירושים שעשינו היו עניין להגן על ... מבחינת נושים על הבית העברתי על שמה את נושא הבית.

ש. אתה אומר לנו "גירושו לא נבעו מבעיה רגשית..." מקריא מסעיף 7, אני מבין מזה שהחלטתם להתגרש אבל כאשר גיליתם ש... נמצאת בהריון החלטתם לחיות יחד וחייבתם ככה לאורך ימים ושנים. אני לא קורא נכון? ת. כפי שצינתי התגרשנו כש... כבר הייתה בהריון. חזרנו הביתה ביחד והיינו מרוצים לכאורה שהצלחנו להגן על הנכסים שלנו והמשכנו את חיינו כרגיל" (עמ' 12 לפרוטוקול ש' 19-13).

....

"ש. מבחינת הרעיון שלך, רצית להגן על הבית יש הבדל עצום אם מדובר בבית שלם או חצי בית כי חצי בית היה מוגן ממילא, היה של ת. לא כך היה מכיוון שאני הייתי ערב לחברה והיו חובות לחברה, היה חשש להרמת מסך שבו יגיעו לבית ומעצות סביבתיות שבאו מכיוון המשפחה ובעצות עוה"ד ..., אחותה של ..., שנעביר גם חלקי אליה ולא יגיעו אליה דרכי" (עמ' 17 לפרוטוקול ש' 18-14).

109. הנה כי כן, ושעה שברור ונהיר בנסיבות המקרה שלפנינו, כי הזכויות בבית נרכשו על ידי הצדדים במשותף, בין אם ברכישת המגרש, בין אם בבנייתו ובין אם בתשלום החזרי המשכנתא על פני שנים ארוכות, המגיעות כדי שני עשורים כמעט, והם ראו בו ביתם המשותף, במובן העמוק ביותר של המילה - הן בהיותו בית המגורים היחיד שבו דרו והן בהיותו בסיסה של המשפחה שהקימו יחדיו, התנערות הנתבעת מזכויות התובע בו אינה עולה בקנה אחד עם עקרון תום הלב, וודאי לא שעה שהמהלכים המשותפים אותם ביצעו הצדדים לשם ההגנה עליו, נשאו פרי.

110. טרם נעילה ובעניין טיבו של ההסכם - בדין טוענת הנתבעת, כי טענה בדבר היות פלוני הסכם למראית עין יש לטעון באופן ברור ובכתב התביעה, ולא כטענה חלופית או כטענה מאוחרת. ואכן, וכפי שהובהר לעיל, יריעת המחלוקת הוגדרה בהתאם לכתבי הטענות של הצדדים וכך גם ניתוח טענות הצדדים וההכרעה בהן. לכן לא נדרשתי לשאלת טיבו של ההסכם ולנפקותה בענייננו.

עם זאת, ושעה שהובאו לפניי ראיות ונשמעו בפניי עדויות באשר לנסיבות בהן נחתם הסכם הגירושין בין הצדדים, ומתוך ששוכנעתי כי הצדדים פעלו בשיתוף פעולה מלא ולמען מטרה משותפת - מילוט הבית מזרועם של נושי התובע, מצאתי בכל אלה חיזוק ותמיכה למסקנה אליה הגעתי, כאמור, כי הצדדים ניהלו מבחירה חופשית ובעיניים פקוחות לרווחה מערכת יחסים של ידועים בציבור כהמשך ישיר לנישואיהם, משך 16 שנים, וביטוייה החיצוניים של התנהגותם מלמדים כי חזקת השיתוף חלה על הבית.

ראו והשוו: תמ"ש (ת"א) 90270/99 ד"ר א"ו נ' ד"ר א"ר ואח', פורסם במאגרים האלקטרוניים.

סוף דבר

111. אף שציינתי בפתח הדברים, כי דעתי אינה נוחה מהתנהלות הצדדים, ואף זאת בלשון המעטה, שעה שעל בית המשפט להגיע לחקר האמת, והוא מונחה ע"י הדין וע"י שיקולים של הגינות, הוגנות, שוויון וצדק, הרי שבמקרה דנן, יש לקבל התביעה.

112. נוכח האמור, דין התביעה להתקבל, בכפוף לאמור להלן.

מוצהר בזאת, לפיכך, כי הזכויות בבית השוכן ברח' ..., שייכות לצדדים בחלקים שווים.

ככל שמאז עזיבת התובע את הבית בחודש יוני 2012 נשאה הנתבעת לבדה בהחזריה החודשיים של המשכנתא החודשיים הרובצת על הבית, כי אז על התובע להשיב לה מחצית מהסכומים ששולמו על ידה מאז עזיבתו את הבית ועד בכלל.

זאת, בהתבסס על דיני עשיית עושר ולא במשפט.

113. בשים לב להתנהלות הצדדים כמפורט לעיל, לא מצאתי להורות על חיוב בהוצאות.

114. פסק הדין מותר לפרסום ללא שמות ופרטים מזהים.

115. המזכירות תמציא פסק הדין לבאי רוח הצדדים ותסגור התיק.

ניתן היום, כ"ג כסלו תשע"ח, 11 דצמבר 2017, בהעדר הצדדים.